

DET TALADE ORDET GÄLLER

Ers Majestät, Ministrar, Deltagare och åhörare.

Sverige är starkt. Våra grundläggande förutsättningar är goda.

Vårt samhälle är i grunden välfungerande. Fundamentet för vår säkerhet – ett demokratiskt samhälle som bygger på ett starkt förtroende mellan människor och mellan samhälle och individ – står fast.

Vi har en stark vilja att försvara vårt land och våra värden.

I det civila försvaret sker nu också en snabb utveckling. Det har i princip skett en fördubbling av antalet åtgärder som stärker det civila försvaret under 2024 (jämfört med 2023).

Från konkreta åtgärder som lagerhållning eller investeringar i redundant infrastruktur till att integrationen i Nato och samarbetet med våra nordiska grannar utvecklas.

*

Med det sagt.

Vi är inte där vi borde vara. Vi borde ha kommit längre.

Sverige befinner sig i det allvarligaste säkerhetsläget sedan andra världskriget och det civila försvarets gemensamma förmåga behöver öka. Skyndsamt. Omvärldsutvecklingen flåsar oss i nacken.

Även för detta är förutsättningarna goda.

Innan jul antog riksdagen ett **totalförsvarsbeslut för perioden 2025 till 2030**. Inriktningen för utvecklingen av totalförsvaret, samt det militära och det civila försvaret, är beslutad.

De avsatta resurserna ökar också rejält. Under perioden växer det civila försvarets planeringsram till totalt 15 miljarder kronor årligen. Det är bra!

Så förutsättningarna är goda. Men nu måste det bli verkstad.

*

Jag ser två ingångsvärden som avgörande för att vi ska lyckas.

För det första – en gemensam, tydlig inriktning för vad som ska åstadkommas.

Det finns ett behov av att samla, stödja och driva arbetet i det civila försvaret. Därför lyfter regeringen fram MSB:s nyckelroll och pekar ut oss som toppnod. Och den rollen kommer jag/vi ta.

Det är också en anledning till regeringens inriktning att MSB från 2026 blir Myndigheten för civilt försvar, MCF. Det handlar om att krigets krav ska vara det dimensionerande hotet och civilt försvar den prioriterade uppgiften i vår verksamhet. Och det markerar vår roll som toppnod i det civila försvaret.

Det betyder inte att MSB är det civila försvaret.

Jag ser det som att MSB ska vara den samlade representanten för det civila försvaret. En samlad representant behövs med den skyndsamma utveckling som nu ska ske.

Och – detta vill jag understryka – det är med stor ödmjukhet och respekt vi på MSB tar oss an uppgiften.

Vi kan bara lyckas om vi jobbar tillsammans mot ett gemensamt mål.

*

Arbetet tar avstamp i regeringens inriktningsbeslut för totalförsvaret och det civila försvaret.

Med regeringens inriktande planeringsförutsättningar som grund finns tydliga krav och förväntningar på alla beredskapsmyndigheter. MSB välkomnar detta. Myndigheterna behöver nu omsätta kraven och vidta konkreta beredskapsåtgärder som får effekt på fältet och som stärker det civila försvaret. MSB kommer utifrån vår roll driva, samordna, ge stöd och råd och följa upp detta arbete.

Förflyttningen mot att beakta totalförsvaret och planeringen inför höjd beredskap som en naturlig del i fler verksamhetsområden har inletts men är ännu inte en självklar del i vår vardag. Målet måste vara att all samhällsviktig verksamhet och allt beslutsfattande beaktar totalförsvarets krav.

*

För det andra: En effektiv upprustning och utveckling av totalförsvaret bygger på att det civila och militära försvaret, och MSB och Försvarmakten arbetar tillsammans.

I försvarsbeslutet konstateras att det är det militära och det civila försvaret som tillsammans ger ett starkt, avskräckande totalförsvaret. Försvarmakten och MSB ges i uppdrag att fortsatt främja och utveckla en samordnad planering inom totalförsvaret, och ta fram gemensamma utgångspunkter som stöd till beredskapsmyndigheternas planering. Det stöd som vi tar fram ska komplettera och konkretisera regeringens inriktade planeringsförutsättningar.

För mig betyder det att vi ska bryta ned de övergripande målen till åtgärder som ger effekt ute och kan följas upp.

En förutsättning för resultat är att vi på MSB och i det civila försvaret blir bättre på att berätta vad vi kan leverera och försvarmakten på att berätta vad de behöver.

Grunden är att vi bygger totalförsvaret tillsammans.

* * *

Jag vill passa på och lyfta ett tredje område. Det är ***mer av en reflektion och handlar om hybridhot, motståndskraft och beredskap i fred.***

[Flera har kommenterat händelseutvecklingen..] jag konstaterar bara att vi ser återkommande händelser som påverkar vårt land – och kan skada vårt samhälle.

Situationen tydliggör behovet av ett motståndskraftigt samhälle och en välfungerande beredskap redan i fred.

Nu har Sverige hanterat de uppkomna situationerna, ofta i nära samarbete med våra grannar. Men bitvis utmanas vi av att vårt beredskapssystem är digitalt; antingen av eller på. Antingen råder fred – då är det krisberedskap. Eller så råder krig eller krigsfara – då är det höjd beredskap och totalförsvaret.

Det betyder att vissa av verktygen för att agera främst finns när beredskapen har höjts. Så kan vi inte ha det om hybridhoten ska kunna hanteras över tid.

Som allierad i Nato och utifrån händelser i vårt närområde behöver vi utveckla en verktyglåda och ett beredskapssystem som hanterar hoten så effektivt som möjligt. Och som är anpassade till Natos beredskapssystem.

* * *

Avslutningsvis – min utgångspunkt är den här:

Civila och civil infrastruktur är direkta mål i Rysslands krigsföring i Ukraina. Människor, städer och sjukhus attackeras med syfte att bryta ned ukrainarnas motståndskraft och försvarsvilja.

Samtidigt fortsätter Ukraina fungera. Man bygger upp det som raserats och upprätthåller el-, värme och kommunikationer. Den ukrainska militären lyckas innovativt och envist försvara sitt land. Och – människor fortsätter att tillsammans kämpa för rätten till sin egen framtid.

Det vi ser är att det hänger ihop. Det militära försvarets förmåga att försvara landet – det civila försvarets förmåga att skydda civilbefolkningen och upprätthålla samhällsviktig verksamhet – och befolkningens försvarsvilja.

Du har inte det ena utan det andra.

Och det behöver vara utgångspunkten i vårt arbete nationellt, och inom Nato som allierad.

Winston Churchill lär ha sagt att *inställning är en liten sak som gör en stor skillnad*.

Och det tror jag kommer vara det som avgör hur starkt Sveriges totalförsvar är om fem år.

Nu behöver alla ta på sig ledartröjan. Vi myndigheter på nationell nivå, men också i kommuner, regioner, civilsamhälle och näringsliv.

Jag ser det så här:

Vi behöver gå från samverkan till samarbete.

Vi behöver vara proaktiva och våga – inte vänta eller peka på någon annan när det bränner till

Vi behöver vara handlingskraftiga och bygga system som uppmuntrar till initiativ mot tydliga mål.

Och då krävs att vi chefer på högsta nivå går före.

*

Ers majestät, vänner,

Sveriges totalförsvar behöver bli starkt nog att avskräcka från angrepp.

Och det kan vi bara göra tillsammans.

Tack.